

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY

”När livet står på spel, då lämnar hon”

En kvalitativ studie om vändpunkten som får kvinnor att lämna sin förövare

Författare: Tanja Abbas & Zahra Ali

Huvudområde: Socialt arbete

Högskolepoäng: 15 hp

Termin/år: VT22

Handledare: Sabine Gruber

Examinator: Lars Evertsson

Kurskod/registreringsnummer: SA095G

Utbildningsprogram: Socionomprogrammet, Institutionen för psykologi och socialt arbete

Vid Mittuniversitetet finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA (se bilaga för publiceringsvillkor). Publiceringen sker i open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Mittuniversitetet rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

- Ja, jag/vi godkänner publiceringsvillkoren.
- Nej, jag/vi godkänner inte att mitt självständiga arbete publiceras i det offentliga gränssnittet i DiVA (Endast arkivering i DiVA).

Östersund 2022-05-20 .....

Ort och datum

Socionomprogrammet, SA095G Självständigt arbete.....

Program/Kurs

Tanja Abbas & Zahra Ali .....

Namn

2000-05-03. 1999-03-13.....

Födelseår

1. Inledning	6
1.1 Inledning och problemformulering	6
1.2 Syfte och frågeställning	7
1.3 Disposition	7
1.4 Begreppsförklaring	8
2. Bakgrund	9
2.1 Våld i nära relationer	9
2.2 Konsekvenser av våld i nära relationer utifrån ett kvinnligt perspektiv	9
2.3 Samhälleliga resurser	10
2.4 Ekonomiskt bistånd	10
2.5 Samtalsstöd	11
2.6 Skyddat boende/skyddade personuppgifter	11
2.7 Kontaktförbud	12
3. Tidigare forskning	13
3.1 Bakomliggande anledning till att kvinnan stannar kvar med sin förövare	13
3.2 Att påbörja uppbrottsprocessen och lämna sin förövare	16
3.3 Sammanfattning av tidigare forskning	18
4. Teoretiskt perspektiv	19
4.1 Normaliseringsprocessen	19
4.2 Vändpunkt	20
4.3 Uppbrottsprocess	21
5. Metodologiska överväganden	24
5.1 Vetenskapsteoretiska utgångspunkt och metodval	24
5.2 Val av insamlingsmetod	25
5.3 Urval	25
5.4 Genomförande av intervjuer	26
5.6 Transkribering	27
5.7 Analys av det empiriska materialet	27
5.8 Tillförlighet och pålitlighet	28
5.9 Etiska överväganden	29
5.10 Arbetsfördelning	31
6. Resultat och analys	32
6.1 Varför lämnar inte kvinnan sin förövare?	32
6.2 Vad är vändpunkten som får kvinnan att lämna sin förövare?	37
7. Diskussion	41

7.1 Normalisering av våldet.....	41
7.2 Vägen ut ur en våldsam relation.....	42
7.3 Metoddiskussion.....	44
7.4 Styrkor/svagheter med studien.....	45
7.5 Förslag till vidare forskning.....	46
8. Referenser.....	47
9. Bilagor.....	51
9.1 Informationsbrev.....	51
9.2 Intervjuguide.....	53

Abstrakt

Våld i nära relationer är idag ett internationellt problem och våldsutövandet klassificeras som ett brott som bryter mot de mänskliga rättigheterna. Syftet med denna studie är att undersöka våldsutsatta kvinnors vändpunkt som bidrar till att hon väljer att lämna den våldsutsatta relationen. Studien kommer att presentera hur uppbrottet vidare har en inverkan på den utsatta kvinnans liv och hur normaliseringsprocessen ser ut för kvinnan. Uppbrottsprocessen, normaliseringsprocessen och vändpunkt har kontinuerligt använts som teoretiska analysmetoder för att kunna analysera studiens syfte. Datainsamling har utformats genom intervjuer mot fem olika kvinnojourer runt om i Sverige. Personalen på kvinnojouren har deltagit i intervjuer och delat med sig av sina erfarenheter. Resultatet av studien har påvisat att det finns gemensamma vändpunkter som leder till att den våldsutsatta kvinnan lämnar sin förövare.

Nyckelord: barn, kvinna, kvinnojour, normaliseringsprocess, uppbrottsprocessen, våld i nära relationer, våldsutsatt, vändpunkt.

Tack!

Vi vill börja med att ge ett stort tack till alla professionella som har deltagit och bidragit till vår studie med sina kunskaper, erfarenheter och tankar. Det är tack vare er som vi har kunnat genomföra vår studie och uppnå vårt syfte.

Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Sabine Gruber som har bidragit med stöd, feedback och ett stort engagemang under hela vår studie.

Avslutningsvis vill vi tacka våra familjer och vänner för ert kontinuerliga stöd och uppmuntrande under hela vår resa med detta arbete.

Tanja Abbas & Zahra Ali

1. Inledning

1.1 Inledning och problemformulering

Mäns våld mot kvinnor betraktas som ett globalt socialt problem som återfinns i alla länder, kulturer och samhällsklasser (Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK, 2020). Mörkertalen på våldshandling är stora, delvis för att länder runt om i världen definierar våld på olika sätt. Brottsförebyggande rådet bedömer att var fjärde kvinna i Sverige har någon gång upplevt våld (Brå, 2014). Världshälsoorganisationen visar att kontinuerligt våld bidrar till ett hot mot kvinnans hälsa men är även ett brott mot kvinnofriden. Att utöva våld i form av misshandel, hot, övergrepp eller sexuellt utnyttjande är ett lagstadgat brott. Företeelser mot kvinnofriden betraktas som ett samhällsproblem som indirekt påverkar relationen mellan både män, kvinnor och barn (WHO, 2013).

Forskare inom socialt arbete benämner i en studie att våld i nära relationer är ett brett begrepp, och idag finns det flera olika betydelser. Familjevåld, kvinnovåld, partnervåld, psykisk- och fysiskt våld är några exempel på våld i nära relationer som lyfts upp av forskarna. Det vanligaste och mest självklara våldet som lyfts upp och uppmärksammas idag är psykisk och fysiskt våld vilket enbart är en del av olika former av våld (Holmgren et al., 2015).

Socialstyrelsen definition av våld i nära relationer:

“Våld är ett mångtydigt begrepp som i både forskning och praktik kan definieras på olika sätt. Det kan handla om brottsliga gärningar som fysiskt våld och sexuella övergrepp. Våld kan också vara handlingar som enligt rådande lagstiftning inte definieras som brott, men som sammantaget kan skapa ett mönster av utsatthet. Exempel på det är nedsättande kommentarer, ekonomiskt utnyttjande, försummelse och isolering från vänner och familj.” (Socialstyrelsen, 2021).

FN definition av våld i nära relationer:

“Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i fysisk, sexuell, psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtycklig frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet.” (NCK, 2022).

Våld i nära relationer är ett centralt problem i socialt arbete då det är ett samhällsproblem och berör alla kvinnor i olika åldrar och samhällsklasser (SOU 2015:55). Våldet kan få genomgripande konsekvenser som arbetslöshet, sjukskrivning, isolering och ekonomiska påföljder (Prop.2006/07:38). Våld mot kvinnan bidrar likaledes med negativa påföljder för barnen i familjen där det förekommer psykiska, fysiska och sociala konsekvenser (Prop. 2005/06:166).

Trots samhällets initiativ och satsningar för att motverka våld i nära relationer betraktas det fortfarande som ett tabubelagt område och ärendet hanteras med sekretess mellan myndigheter (Van Lawick, 2013). Kvinnor upplever fördomar och företeelser om varför de inte lämnar sitt våldsamma förhållande, trots att de har ett socialt nätverk och stöd från samhällets insatser som finns till för hjälp. Det är viktigt att ha i åtanke att detta är ett känsligt och laddat ämne vilket kan väcka reaktioner som kan ha negativa effekter hos kvinnan. Tidigare studier diskuterar bakomliggande orsaker till att kvinnan väljer att stanna kvar i den våldsutsatta relationen. Utgångspunkten för denna studie är att forska vidare och förstå varför en kvinna inte lämnar en våldsutsatt relation men även forska vidare på vad som leder till att kvinnan faktiskt lämnar en våldsutsatt relation. Denna studie vill lyfta de starka kvinnorna som har valt att skapa en förändring och förhoppningsvis inspirera samt stötta fler kvinnor att lyckas ta den vägen ur en våldsutsatt relation.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka kvinnojourers erfarenheter av kvinnors uppbrottsprocesser från en våldsutsatt relation.

1. Varför stannar kvinnan kvar i en våldsutsatt relation?
2. Vilka omständigheter leder till att kvinnan lämnar en våldsutsatt relation?

1.3 Disposition

Denna studie är uppdelad i sju kapitel. Första kapitlet omfattar studiens inledning, syfte, frågeställning och problemformulering. I det andra kapitlet

ges en bakgrund till fokusområdet i denna studie för att kunna ge läsaren översiktlig information. I det tredje kapitlet diskuteras tidigare forskning som gjorts och i det fjärde kapitlet diskuteras de teoretiska perspektiv som används i studien. Det femte kapitlet lyfter de olika metoder och överväganden som har använts i denna studie. Det sjätte kapitlet omfattar studiens resultat som presenteras i en analys baserad på respondenternas svar. I det sista kapitlet redovisas de slutsatser som grundar sig i studiens resultat i synnerhet till den insamlade empirin.

1.4 Begreppsförklaring

Våldsutsatt/Offer: En del studier väljer att benämna den utsatta kvinnan som ett offer. Vi har valt att använda oss begreppet våldsutsatt då vi upplever det mer passande i vår studie. Våldsutsatt definieras som kvinnan i en våldsam relation (Socialstyrelsen, 2019).

Våld: innebär en handling riktad mot en annan människa i syfte att skada. Utöver skada kan våld även ge smärta, skrämja, kränka eller trakassera någon mot dennes vilja. Det finns olika typer av våld vilket studien senare kommer att presentera (Socialstyrelsen, 2019).

Förövare: är en person som utsätter en annan människa för en våldsam och olaglig handling (NCK, 2022).

2. Bakgrund

I detta kapitel presenteras bakgrund till studiens centrala huvudfokus och belyser de konsekvenser som uppstår av våld i nära relationer. Vidare lyfter kapitlet de samhälleliga resurser som finns för de våldsutsatta utifrån en svensk kontext.

2.1 Våld i nära relationer

Mäns våld mot kvinnor är ett globalt växande socialt problem som existerar i alla länder, oberoende av religion, klass eller ekonomiska förhållanden (Enander & Holmberg, 2015). Förenta nationerna menar att våld i nära relationer är ett globalt problem som ständigt ökar trots att det är ett brott mot de mänskliga rättigheterna (NCK, 2020). Våldet innefattar en maktposition där mannen definieras som överordnad och kvinnan som underordnad. Våldet har funnits genom hela historien och utgått från samma mönster och därmed kan man säga att våld har ett kön. Våldet är omfattande och kan upplevas varierande i form av milda fall till mer dramatiska fall. Vanligt förekommande är att mannen hotar, skrämmar eller förnedrar sin partner, men det är även vanligt att mannen isolerar kvinnan så att hon förlorar sin integritet och identitet (Nilsson & Lövkrona, 2015).

2.2 Konsekvenser av våld i nära relationer utifrån ett kvinnligt perspektiv

WHO (2012) beskriver att kvinnan har svårt att lämna sin förövare på grund av ekonomiska skäl, oro för gemensamma barn eller låg stöd från familj och vänner. Uppbrottsprocessen är utdragen och kvinnan behöver samla bevis på att utövandet har skett för att genomföra en polisanmälan. Våldets omfattning har en inverkan på kvinnan då det i början kan uppfattas som lindriga skador på kvinnans välmående. När våld blir en del av kvinnans vardag bidrar våldet till långvariga konsekvenser och kvinnan löper större risk att drabbas av ångest, suicidala tankar, sömnsvårigheter, missbruk eller PTSD. Barn som upplever våld i hemmet löper också risk för konsekvenser i form av depression, ohälsosamma tillstånd och ångest. WHO (2012) belyser att tjejer som tidigt upplever våld i hemmet har en större sannolikhet att hamna i osunda relationer med en våldsutövare.

2.3 Samhälleliga resurser

Den utsatta kvinnan har rätt till stöd och skydd av samhällets insatser. För att ta del av insatserna krävs det att kvinnan eller en anhörig uppmärksammar våldet och gör en anmälan. Socialtjänsten har i uppgift att stötta kvinnan och tillgodose kortsiktiga- och långsiktiga insatser utifrån fallet. Det är vanligt att kvinnan blir erbjuden stöd med boende, ekonomi, terapisaamtal eller behandling (Ekström, 2018). Socialtjänsten har ett stort ansvar för att kvinnan får rätt stöd och motivation att skapa en förändring (Socialtjänstlagen 2001:453 5 kap. 11 § 2st). Socialtjänsten har utöver den våldsutsatta även ett ansvar för att våldsutövaren erbjuds insatser för att bryta sitt destruktiva beteende (SoL 2001:453 5 kap. 11a § 1st). Socialtjänsten har ansvar för att utgå från ett helhetsperspektiv och se till att alla inblandade får rätt till stöd. Fokus ligger på att se till att kvinnan får rätt till skyddade insatser och rätt till juridisk hjälp (Socialstyrelsen, 2016).

Vid oro att en kvinna är våldsutsatt är det viktigt att genomföra en riskbedömning för att se i vilken utsträckning som kvinnan är våldsutsatt och se över att insatserna inte bidrar till ytterligare skada. Riskbedömning sker i tidigt skede för att snabbt tillämpa relevanta insatser och minimera kvinnans utsatthet. Inkommande ärenden kategoriseras i början som antingen akut eller mindre akut beroende på situation. Genom att kategorisera ärenden blir det lättare för handläggaren att tillämpa insatser och eventuellt behöva koppla in externa aktörer som polismyndigheten och häls- och sjukvården (Socialstyrelsen, 2016).

2.4 Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd är ett stöd som går att ansöka från sin folkbokförda kommun när ekonomin inte räcker till försörjning. Socialtjänstens arbetsuppgift är att bemöta de akuta behoven som krävs inom ekonomiskt bistånd för den våldsutsatta. Enligt 7 kap Socialstyrelsen finns det allmänna föreskrifter att den våldsutsatta har rätt till bistånd ifall våld eller övergrepp har utövats (SOSFS 2013:1). Socialstyrelsen medför rekommendationer för en helhetsbedömning för att se vilket behov som behöver åtgärdas för den utsatta. Socialtjänsten utgår från att den utsatta ska försörja sig med sina ekonomiska tillgångar tills dess att de inte längre räcker till. Vid akut bistånd erbjuder Socialtjänsten ekonomiskt bistånd för vardagliga utgifter.

Försörjningsstöd utgår från riksnormen som utgår från en miniminivå för att täcka det individuella behovet. Riksnormen tar hänsyn till att biståndet ska täcka nödvändiga kostnader som exempelvis livsmedel, kläder, hygien och hälsa. Socialstyrelsen (2016) förklarar att socialarbetare i sin bedömning utgår från personens individuella ekonomi och livssituation för att utreda om personen är berättigad till bistånd i form av kortsiktiga eller långsiktiga insatser. Handläggaren ser även över eventuella konsekvenser som uppstår ifall den utsatta inte får sitt bistånd beviljad (Socialstyrelsen, 2016). Dessa rättsliga insatser som kvinnan blir rekommenderat av Socialstyrelsen kan självfallet skilja sig åt beroende på vilken kommun hon tillhör.

2.5 Samtalsstöd

Den våldsutsatta har rätt till samtalsstöd i syfte att stärka sin självkänsla. Fokus i samtalen ligger på att lyssna på kvinnans känslor och tankar för att avlasta kvinnans upplevelser av skuld och skam. Socialstyrelsen (2016) förklarar att socialtjänsten erbjuder stöd till både de kvinnor som lyckats ta sig ur den våldsutsatta relationen men även de kvinnor som befinner sig kvar i en våldsrelation. Samtalsstödet utformas efter kvinnans situation och behov eftersom det ser olika ut beroende på uppbrottsprocessen. Det är viktigt som behandlare att ta hänsyn till att varje kvinna har sina individuella behov och hanterar våldet olika. Beroende på hur länge kvinnan har bearbetat våldet kan det vara aktuellt med olika insatser. Socialarbetaren arbetar med att motivera kvinnan och öka handlingsutrymmet för att kvinnan ska kunna skapa en förändring. Utöver individuella samtal erbjuder även socialtjänsten samtalsgrupp där kvinnor med liknade erfarenheter tillsammans kan bearbeta känslor och ta del av varandras råd. Det är betydande för kvinnan att uppleva sig hörd och få möjligheten att bearbeta sina traumatiska upplevelser av relationen (Socialstyrelsen, 2016).

2.6 Skyddat boende/skyddade personuppgifter

Socialtjänsten arbetar med att kvinnan ska befinna sig på en plats som är fri från våld. Kvinnan har själv rätt att avgöra om hon upplever att ett skyddat boende är aktuellt för henne. Socialtjänsten tar hänsyn till kvinnans hotbild och tillsammans lägger fram en plan på vilken typ av skydd som är

relevant. Kvinnan har rätt till skyddat boende trots att det inte finns en fastställd dom eller polisanmälan på förövaren. Kommunen kan erbjuda stadigvarande boende i kvinnans hemkommun eller i en annan kommun. Kvinnan har också rätt att bo kvar i sitt hem men då behöver våldsutövaren placeras i ett annat boende (Socialstyrelsen, 2016).

Det finns tre olika varianter av skydd som den våldsutsatta kvinnan blir erbjuden:

1. Skyddad folkbokföring innebär att kvinnans adress är skyddad och att Skatteverket har ansvar att leverera breven till personen med skyddad identitet. Skatteverkets uppgift är att bedöma ifall den våldsutsatta är i behov av skyddad folkbokföring, förutsatt att det finns risk för trakasserier, brott eller hot.
2. Sekretessmarkering definieras som ett lägre skydd i syfte att varna externa myndigheter att information behöver prövas innan det publiceras då det finns risk för hot.
3. Fingerade personuppgifter erbjuds för den våldsutsatta där det finns hot för allvarligt brott eller hot för det individuella livet. Den våldsutsatta har rätt till ett nytt personnummer och ett nytt tilltalsnamn (Skatteverket, 2021).

2.7 Kontaktförbud

Lag (SFS 1988:688) används för att skydda kvinnan från att utsättas av våld i form av kontaktförbud. Lagen fastställs för att skapa skydd hos den utsatta genom förbud att ha kontakt med en person där det finns risk för hot. Kontaktförbud ansöks hos polisen eller Åklagarmyndigheten som har i arbetsuppgift att ta beslut ifall kontaktförbud är en aktuell insats. Beroende på situationen finns det fyra olika kontaktförbud som tillämpas och gradvis ökas. Första kontaktförbudet innebär att personen inte har rätt att vistas eller ha kontakt med den utsatta. Utvidgat kontaktförbud täcker även ett förbud mot att besöka den utsatta på arbete eller vanliga platser som den skyddade besöker. Kontaktförbud i gemensam bostad innebär att förövaren har ett förbud att vistas i en gemensam bostad som den våldsutsatta befinner sig i (Polisen, 2019).

3. Tidigare forskning

I detta kapitel ska vi presentera den tidigare forskning som har gjorts kring vårt studieforskningsområde som är att undersöka vändpunkten som leder till att den våldsutsatta kvinnan lämnar sin förövare. Vår studie vill ta reda på vad som blir avgörande för att en kvinna tar sig ur en våldsam relation. Kapitlet är disponerat så att vi kommer redogöra vad tidigare studier har kommit fram till om vilka faktorer som påverkar att den våldsutsatta kvinnan lämnar sin förövare. I slutet ger vi en kort förklaring till vad vi vill uppnå med vår studie.

3.1 Bakomliggande anledning till att kvinnan stannar kvar med sin förövare

Enligt Sonia Reisenhofer och Angela Taft (2013) förklarar de att det beror på relationen mellan den våldsutsatta kvinnan och förövaren som är avgörande faktorer för att en kvinna ska lämna sin förövare. Författarna fortsätter med att berätta att i vissa fall kan ett grövre våld i en relation leda till att kvinnan kommer till insikten att hon måste lämna. Författarna menar att i andra situationer kan kvinnan välja att inte lämna på grund av rädsla för att våldet ska eskalera till grövre våld eller dödligt våld. I extrema fall av våldets dynamik har kvinnan trots rädslan lämnat sin förövare. Kvinnan har i de situationerna inte sett någon annan utväg och författaren förklarar att kvinnans enda alternativ blir att lämna relationen. Smith (2003) förklarar att den våldsutsatta kvinnan lämnar sin förövare när våldet eskalerar till den grad att det blir en risk för livet eller att hennes barn riskerar att bli skadade.

Reisenhofer & Taft (2013) diskuterar att kvinnans personliga resurser kan vara en avgörande faktor för att kvinnan lämnar sin förövare. De olika personliga resurserna ger kvinnan kraft och mod att stå upp för sig själv. Exempel på personliga resurser som studien beskriver är de ekonomiska resurser som får kvinnan att inte uppleva ett ekonomisk beroende av förövaren. Kvinnan har möjlighet att försörja sig själv, alternativt möjlighet att lösa eget boende. Dessa resurser är bidragande faktorer till att den våldsutsatta kvinnan har möjlighet att lämna sin förövare och vara ekonomiskt

oberoende av honom. Andrew R. Baly (2010) skriver om en studie där forskaren har forskat om de olika psykologiska aspekterna som kan bidra till att en kvinna kan ha svårt att lämna sin förövare. Författaren menar att det är depression, ångest samt göra sig av med skam och skuld som är faktorer som måste bearbetas för att en kvinna ska kunna lämna sin förövare (Baly, 2010).

Julia. T Wood (2001) förklarar att våldsutsatta kvinnor oftast bygger upp en lögn av sin livssituation utan att reflektera över verkligheten. Kvinnorna förlorar sin verklighetsuppfattning av våldet och lever istället i förnekelse. Kvinnan målar oftast upp en annan version av sitt liv där hon vinklar våldet och förknippar det med kärlek och omtanke. Författaren förklarar att kvinnan omedvetet skymmer sin verklighet vilket försvårar både för henne och för hennes omgivning att förstå kvinnans livshotade situation. Genom att kvinnan förtränger sin verklighet menar Wood (2001) att kvinnan lever utan att uppleva skam eller skuld för sin livssituation. Kvinnan är välmedveten om de konsekvenser som uppstår ifall hon delar med sig av det hon blir utsatt för till sin familj och vänner. Hyden (1999) och Wood (2001) är överens om att kvinnan har lättare att lämna sin förövare efter att hon har offentliggjort sin situation för andra. Hyden (1999) diskuterar att vändpunkten oftast sker när kvinnans familj är medveten om våldet. Utomstående stöttar kvinnan och förklarar att våldet inte är accepterat vilket oftast får kvinnan att öppna sina ögon och lämna sin förövare.

Merritt-Gray & Wuest (1995) skriver i sin artikel om kvinnor som står emot våldet och bryter sig fria från sin förövare. *“Geographic isolation may make it difficult for rural women to access support services, housing, education, and employment; belief in traditional gender roles and kinship ties may further impede their leaving”* (s. 400.) I detta utdrag ur författarnas artikel nämns ytterligare faktorer och förutsättningar som kan ha en inverkan på kvinnans val att lämna. Det är inte ovanligt att kvinnan accepterar utövandet av våldet då hon är beroende av mannens ekonomi. Författaren förklarar att det finns fall där kvinnan inte har ekonomisk möjlighet att köpa en egen måltid, kvinnan har då inget val utan accepterar våldet för sin överlevnad. Den våldsutsatta kvinnan hålls oftast isolerad av mannen och har inte möjlighet

att arbeta vilket försvårar hennes möjlighet att få en stabil ekonomi. Här menar författarna att mannen tar sig rätten att kontrollera kvinnans vardag till den grad att hon inte klarar av sin egen ekonomi för att kunna ha råd med nödvändiga levnadskostnader.

Reisenhofer & Taft (2013) skriver att det sociala inflytandet refererar till den sociala kontext som offret befinner sig i som kan inkludera religiös åskådning eller kulturella normer som påverkar offrets val att lämna sin förövare. I vissa fall kan utomstående tillsammans med förövaren gå emot kvinnan och utsätta henne för våld. Det är vanligt förekommande att kvinnan blir utsatt för hedersrelaterat våld där männen i familjen stöttar kvinnans förövare. Författaren förklarar att i vissa kulturer har inte kvinnan rätt att lämna sin man utan, hon måste leva med honom även om hon blir utsatt för våld. Vidare förklarar författarna att den våldsutsatta kvinnans sociala nätverk i form av vänner och familj har en betydande roll då det antingen kan stödja offrets val att lämna, eller få offret att stanna kvar i våldet.

Reisenhofer & Taft (2013) skriver i sin studie att när barn finns med i en våldsamt relation blir valet att lämna förövaren betydligt mer komplext. Detta beror på att den våldsutsatta kvinnan tänker på konsekvenserna som uppstår vid uppbrottet och på barnens situation. Författarna menar att sannolikheten att inte lämna kan öka om offret upplever en rädsla över att barnen kommer att påverkas negativt av beslutet att lämna förövaren. Författarna beskriver att den våldsutsatta kvinnan upplever ett ansvar för att hålla ihop familjen samt undvika risker att barnen ska komma till skada vilket kan leda till att valet att lämna försvåras ytterligare. En ytterligare faktor som författarna lyfter är rädslan för att vända sig till professionell hjälp då kvinnan riskerar att förlora vården om sina barn. Myndigheter har en skyldighet att se till barnets situation när våld förekommer, i vissa fall behöver barnet placeras utifrån barnets bästa. Författarna menar att om våldet eskalerar och kvinnan ser att barnen riskerar att bli utsatta för våld, finns det en chans att kvinnan vänder sig till professionell hjälp. Kvinnan strävar efter att skydda sina barn från att eventuellt bli utsatta för våld.

Reisenhofer & Taft (2013) förklarar vändpunkter som *“an identifiable event or realization that influences positive movement along the stages of change continuum”* (s. 543). Vändpunkten kan därmed förklaras som en särskild händelse eller en insikt som resulterar i en förändring som leder till att uppbrotsprocessen påbörjas. Det är i denna fas som kvinnan inser att hon behöver påbörja sin resa att lämna sin förövare. Författaren diskuterar att det oftast behöver hända något för att kvinnan ska förstå att hennes liv är i fara. I studien presenteras att kvinnan beslutar sig för att lämna sin förövare när våldet eskalerar och blir dödligt eller när hennes egna barn blir skadade. Vidare skriver författarna att vändpunkten är ett permanent resultat som uppstår när offrets uppfattning av våldet förändras i förhållandet. Det kan uppstå flera vändpunkter som sker kontinuerligt under uppbrotsprocessen.

Baly (2010) tydliggör processen vidare som *“The process of dealing with abuse is not straightforward but instead may be lengthy, difficult, and dynamic in nature”* (s. 2300). Tidigare forskning har beskrivit en gemensam nämnare för upprottet vilket är att det är svårt att bryta sig ur en våldsamt relation. Samtliga studier är överens om att uppbrotsprocessen är lång och komplicerad på grund av dynamiken i förhållandet och kvinnans enskilda förutsättningar. Vändpunkten resulterar inte alltid i att kvinnan lyckas lämna en våldsamt relation, detta beror på den komplexa uppbrotsprocessen. Det som dock händer vid första vändpunkten är att uppbrotsprocessen inleds.

3.2 Att påbörja uppbrotsprocessen och lämna sin förövare

Lyndal Khaw och Jennifer L. Hardesty (2007) är författarna till artikeln *Theorizing the Process of Leaving: Turning Points and Trajectories in the Stages of Change*. I artikeln nämner författarna att lämna ett våldsamt förhållande kan bäst förstås som en komplex process och inte en engångshändelse. Författaren menar att kvinnan inte lämnar sin förövare efter enbart en våldshändelse utan oftast lämnar kvinnan när våldet har eskalerat och upprepats flertal gånger. Brenda Patzel (2001) har forskat om att lämna en våld-

sam relation och förklarar det på följande sätt: *“leaving an abusive relationship as a process have identified several phases or steps that move the abused woman in this direction”* (s.731). Författaren konstaterar att uppbrottet är en process som leder till att kvinnan lämnar sin förövare. Det behövs dock fortfarande mer forskning för att förstå denna process menar författaren Baly (2010). I sin studie fortsätter Baly (2010) att ta upp att den aktuella forskningen idag beskriver att beslutet att lämna sin förövare sker över tid och baseras på olika faktorer. Innan kvinnan lämnar går många genom en lång process med att omvärdera förhållandet och försöka frigöra sig psykiskt innan de faktiskt kan lämna fysiskt (Baly, 2010).

Chang et al., (2006) påvisar i sin forskning att processen att lämna en förövare består av olika faser. Författaren menar att det kan vara genom att söka sig information, dela med sig av erfarenheter till sin omgivning, söka professionell hjälp eller med hjälp av empowerment som kvinnor lyckas att lämna sin förövare. Författaren beskriver att empowerment används för våldsutsatta kvinnor i syfte att stötta och stärka kvinnans självkänsla och känsla av tillhörighet i samhället. Askheim & Starrin (2007) håller med Chang et al., (2006) att kvinnan går igenom olika faser för att kunna lämna sin förövarna. Vidare skriver författarna att det är viktigt att den våldsutsatta kvinnan kontinuerligt får stöd i sin process med att lämna en våldsam relation. Askheim & Starrin (2007) menar att empowerment har en stor inverkan i uppbrottsprocessen då syftet är att stärka den våldsutsatta kvinnan att ta steget och lämna sin förövare.

Chang et al., (2006) förklarar att de olika delarna av processen upprepar sig flera gånger. Författarna menar att en stor inverkan på denna process beror på i vilken grad som förövaren kontrollerar kvinnan. De nämner att tidigare forskning har kunnat utskilja de olika påverkande faktorerna som är avgörande för att en kvinna ska lämna sin förövare. De faktorer som författarna beskriver är följande: dynamiken i våldet och förövarens egenskaper, personliga resurser, stärka kvinnan och barnen samt känsla av tillhörighet i samhället (Chang et al., 2006). Enander & Holmberg (2014) håller med Chang et al., (2006) att kvinnan genomgår en process för att lämna sin förövare. Författaren skriver i sin bok att uppbrottet sällan sker efter en gång,

utan våldet ska ha pågått i en längre period alternativt skett fler gånger för att kvinnan ska lämna den våldsamma relationen (Enander & Holmberg, 2014).

Widding Hedin (1997) skriver att mannen oftast isolerar kvinnan och klipper hennes sociala band till vänner och familj. Detta påverkar kvinnan genom att hon upplever sig som en fånge i sin utsatthet. Författaren skriver att det inte enbart är det fysiska våldet som påverkar kvinnan utan det psykiska våldet påverkar henne också och det bidrar till att hon blir underlägsen. Utövandet av det psykiska våldet tydliggör Hedin (1997) som en metod för förövaren att skapa en osäkerhet och en dålig självkänsla hos den våldsutsatta kvinnan. Mannen skuldbelägger kvinnan samtidigt som han har både makt och kontroll över henne. Författaren beskriver att uppbrottet oftast sker när kvinnan får kontakt med vänner eller familj som kan förklara att relationen inte är hälsosam.

3.3 Sammanfattning av tidigare forskning

Tidigare forskning visar att vändpunkten förknippas med en händelse eller en självinsikt där kvinnan får förståelse för sin allvarliga livssituation. Uppbrottsprocessen uppkommer när kvinnan får insikt att hon måste lämna sin förövare. Den tidigare forskningen visar att uppbrottet är en invecklad process som baseras på det känslomässiga bandet kvinnan har med sin förövare. Uppbrottsprocessen är beroende av de olika faktorer och förutsättningar som ingår i kvinnans liv. Processen kan även upprepas några gånger innan kvinnan lämnar sin förövare helt. Dessa resultat är intressanta för vår studie därför att vi vill undersöka de omständigheterna för att en kvinna lämnar sin förövare. Att ta reda på hur uppbrottsprocessen ser ut och vad som kan försvåra för att en kvinna inte lämnar sin förövare.

4. Teoretiskt perspektiv

I detta kapitel kommer det att framgå de olika teoretiska perspektiven som hör ihop med våldsutsatta kvinnors val av att lämna sin föröväre. Kapitlet är uppdelat med att beskriva de olika teorierna: uppbrottsprocessen, normaliseringsprocessen och avslutningsvis beskriva kortfattat definitionen av vändpunkten. Dessa teorier är aktuella för vår studie då det lättare hjälper oss att förstå vår analys men är även relevant för vår studie. Teorierna hjälper oss och beskriver kvinnans situation utifrån olika perspektiv.

4.1 Normaliseringsprocessen

Sociologiprofessor Eva Lundgren (2012) har framställt en teoretisk modell för att underlätta förståelse för våld i nära relationer där gränserna omdefinieras och våldet normaliseras. Varje kvinna har individuella gränser för vilka handlingar som är accepterade eller icke-accepterade, handlingar där mannen utövar våld går oftast emot kvinnans gränser. Vidare förklarar Lundgren att den utsatta kvinnan har svårt att begripa sin individuella situation som en våldsutsatt kvinna och därför inte upplever mannen som en föröväre. Kvinnans gränser blir irrelevanta då livsutrymmet avtar efter varje gång när våld utövas. Våldet förminskas samtidigt som de positiva handlingarna förstoras. Relationen resulterar i att utgå från parallella strategier där kvinnan väljer att anpassa sig efter mannens önskemål för att undvika konflikter.

Normaliseringsprocessen förklaras genom följande process:

– **Uppvaktning till kontroll och isolering:** Ett förekommande våld som uppstår i relationer sker genom att mannen väljer att isolera kvinnan i form av kontroll. Mannen utövar sin makt och kontrollerar kvinnans sociala nätverk som resulterar i att kvinnan upplever fysisk-, mental-, och psykisk isolering. Mannen blir kvinnans enda referensram, då hon endast spenderar tid med honom. Kvinnan är i behov av fler referensramar för att kunna skilja på våld respektive kärlek, då kvinnan normaliserar sin onda cirkel (Nordborg, 2014).

– **Växling mellan våld och värme:** Mannen använder strategier för att skapa ett medberoende hos kvinnan. Mannen visar både kärlek och ömhet för att skapa ett känslomässigt band hos kvinnan där hon både upplever ont och gott i våldet. Mannen har kontroll över sina känslor och kan agera olika beroende på vad han anser är passande. Konsekvenserna av mannen makt att växla sitt agerande bidrar till att kvinnan upplever våldet som en signal på omtanke och kärlek. Mannen både lyfter upp sin hand för att utöva våld mot kvinnan men samtidigt använder handen för att trösta henne. Våldet blir farligt när kvinnan upplever det som ett känslouttryck där gränserna handlar om kvinnan liv och död (Nordborg, 2014).

– **Krympande självkänsla och ansvar förskjutning:** Mannen uttalar sig med nedvärderande kritik och förminskar henne. Han använder sig av känsliga och individuella nedvärderingar där han exempelvis kritiserar henne som partner, utseende eller som mamma. Mannen använder sig av en strategi där kvinnan upplever skulden för våldet där han förskjuter ansvaret hos henne. Kvinnan lägger fokus på sitt ansvar och förminskar sin utsatthet. Hon väljer att anpassa sig efter mannen verklighetsbild och värderingar för att internalisera våldet (Nordborg, 2014).

– **Erotisering av våld och makt:** Mannen kontrollerar kvinnans sexualitet och kvinnan har inte längre en bestämmanderätt över sin kropp. Det är vanligt förekommande att kvinnan accepterar samlag i syfte att tillfredsställa mannen och undvika våld. Mannen strävar efter att ha makten och äga kvinnan där han både använder svartsjuka och erotisering för att hålla kvar henne. Kvinnan har svårt att ingripa att de sexuella akterna som utförs är en våldtäkt då hon endast har i syfte att undvika våld (Nordborg, 2014).

4.2 Vändpunkt

Vad är det som gör att en människa väljer att skapa en förändring för sitt liv? Vad är en vändpunkt? Studien har sin huvudfokus att ta reda på kvinnans vändpunkt från en destruktiv relation. Vändpunkt betraktas som en milstolpe, en händelse eller situation som leder till en avvikelse i stunden.

Det definieras som en händelse som möjliggör en förändring hos den enskilde. Denna process kan ses som en process att kvinnan lämnar sin förövare då en vändpunkt har uppstått i en speciell händelse som har förändrats kvinnans riktning i livet. Utifrån ett teoretiskt perspektiv definieras begreppet som en känsla av både före och efter en händelse. Det innebär att reaktioner uppstår av en händelse både positivt eller negativt som i sin tur resulterar och möjliggör nya insikter i livet (Johansson, 2005).

Enligt Nationalencyklopedin (NE, 2014) beskriver de vändpunkt som ett: *“tillfälle då något hastigt och kraftigt förändras”*. Vändpunkter definieras som epifanier och ligger till grund för de omständigheter eller problematiska situationer. Det är vändpunkten som bidrar till att skapa en omorientering hos individen. Omorienteringen leder till att individen kan kategorisera sitt liv i ett “före” och ett “efter” då det uppkommit en förändring. Vändpunkter uppstår i de situationer som betraktas som problematiska eller situationer där människan behöver agera och skapa en förändring. Vändpunkt leder till att skapa både positiva och negativa påföljder hos människan. Förändringen leder till att utfallet måste ställas i förhållande till utgångsläget som orsakar uppkomsten av en vändpunkt (Denzins, 1989).

4.3 Uppbrottsprocess

Uppbrottsprocessen beskrivs med både likheter och skillnader i Enander & Holmberg (2014) och Fuchs Ebaughs (1988), det som Holmberg syftar på är att uppbrottsprocessen består av tre olika processer: uppbrottet, frigörelsen och förståelse.

Uppbrottet syftar på det fysiska, när kvinnan tar det fysiska steget att lämna relationen därför att hon har kommit till insikten att relationen är ohållbar. Frigörelsen syftar på det emotionella uppbrottet, att hon bryter det känslomässiga bandet och gör sig själv fri från sin förövare. Förståelse för den våldsutsatta kvinnan är då hon inser sin situation att hon är utsatt. Enander & Holmberg (2014) förklarar vidare att frigörelsen består av fyra stadier; kärlek, hat, medlidande och hopp.

Första stadiet kärlek hör ihop med uttrycket “kärleken är blind” som ger en inblick i att kvinnan förtränger våldet under premisserna av kärlek. Detta

stadie präglas av det emotionella bandet som förklarar varför kvinnan lämnar men väljer att återgå till relationen. Detta beror på att känslan av kärlek gentemot förövaren är starkare. Efter kärlek kommer hatet, det är då kvinnan börjar göra motstånd mot mannen. Hatet som kvinnan börjar uppleva gentemot mannen grundar sig i handlingar och beslut av ilska. I dessa situationer kan vissa kvinnor reagera i känslor och inte i tankar vilket de senare kan känna skuld för. Ilskan och hatet som bildas hos kvinnan resulterar i att de lämnar relationen, dock brukar kvinnan komma tillbaka när ilskan avtar. Medlidande kommer efter hatet och anses vara den mest långvariga delen av uppbrottsprocessen. När kvinnan känner medlidande medföljer känslan av skuld vilket leder till att kvinnan har svårt att lämna relationen. Trots den starka emotionella känslan, finns det tillfälliga beslut som leder till att kvinnan lämnar relationen kortvarigt men ibland för gott. Det sista steget i processen är hopp som syftar på kvinnans känslomässiga band mot sin förövare avtar. Hon upplever istället hopp då ingen känsla längre binder henne till relationen eller förövaren. Det är när kvinnan slutar uppleva ett emotionellt samband med förövaren som hon lämnar. Kvinnan lämnar relationen i samband med uppbrottet av den emotionella makten som förövaren har haft. Dock finns det kvinnor som inte lämnar och det beror på att de har blivit totalt nedbrutna mentalt och därmed återstår ingen kraft till att lämna.

Den sista delprocessen av uppbrottsprocessen är förståelse, när kvinnan kommer till insikten att hon har varit våldsutsatt. Detta är en process som tar tid för kvinnan att inse alla delar av det traumatiska våldet hon har levt med. Detta är en plågsam och sårbar process då kvinnan öppnar ögonen och tvingas till att bearbeta våldet och det trauma som kvarstår. Enander & Holmberg (2014) menar att uppbrottsprocessens tre delar inte alltid behöver ske i den ordningen, utan det kan ske parallellt. Exempelvis är det möjligt att frigörelsen uppstår innan uppbrottet. Det är värt att nämna att denna modell inte är avsedd att sätta en ram för vad som anses vara " normalt ". Det är däremot oundvikligt att säga att det finns en " tidslinje " och en " ordningsföljd ", men dessa faser utgör inte gränser utan överlappar varandra mer eller mindre. Kvinnor upplever både ont och gott med sin förövare tills att vissa känslor dominerar och leder till en förändring.

Viktigt att ha i åtanke är att varje kvinnas process skiljer sig åt och påverkar kvinnan olika.

5. Metodologiska överväganden

I denna del av studien kommer vi att presentera de metodval som vi har använt i studien. Kapitlet är uppdelat i olika avsnitt där det framgår val av vetenskapsteoretiska utgångspunkt, insamlingsmetod, studiens urval, datainsamling, dataanalys, transkribering och analysmetod. Kapitlet avslutas med att vi diskuterar tillförlitligheten, pålitligheten och etisk ställning i studien.

5.1 Vetenskapsteoretiska utgångspunkt och metodval

Syftet med studien är att undersöka normaliseringsprocessen för att förstå varför en kvinna inte lämnar en våldsutsatt relation. Vidare ska vi ta reda på uppbrottsprocessen som uppstår när den våldsutsatta kvinnan lämnar sin förövare. Detta har vi studerat genom att personal på kvinnojour återberättar kvinnors historier och delar med sig av sina yrkeserfarenheter kring vårt forskningsområde. Med tanke på att syftet med studien är att få en djupare förståelse kring vändpunkten och normaliseringsprocessen hos kvinnan valde vi att utgå från en kvalitativ metod (Kvale, 1997). Metoden ger respondenterna möjlighet att uttrycka sina erfarenheter, tankar och kunskap på ett givande och detaljerat sätt (Aspers, 2011). En kvantitativ metod används genom att samla in data från respondenter i form av siffror och statistik vilket inte är relevant för vår studie då fokus ligger att samla in individuella erfarenheter, tolkning och upplevelser (Bryman, 2018).

Studiens intressefokus ligger på människans tolkningar och handlingar och därför har vi valt att utgå från en hermeneutik ansats. Hermeneutik har en betydelse i vetenskapliga studier då vi utgår och strävar efter att få en bredare uppfattning och tolkning över studiens syfte. Hermeneutik är relevant för studien då vi har i syfte att skapa förståelse och tolkningar av innehållet från intervjuerna. Syftet med studien är att studerar uppbrottsprocessen för att den våldsutsatta kvinnan lyckas lämna sin förövare, ansatsen möjliggör att vi kan utgå från ett bredare perspektiv och ger oss möjlighet att studera innehållet från intervjuerna tydligt (Bryman, 2011).

5.2 Val av insamlingsmetod

Studien använder sig av intervjuer för att samla in empiriskt material och då är den kvalitativ studien lämpligast att använda sig av. Intervjuer gav oss möjlighet att ta fram betydelsefull information som är relevant för studien. Utifrån att vi får värdefull och meningsfull information av våra respondenter stärker det kvalitén i studien (Kvale & Brinkman, 2014). Vi samlade in information genom semistrukturerade intervjuer då frågorna är anpassade efter studiens syfte. Genom att vi använder oss av semistrukturerade intervjuer grundar det sig i ett välstrukturerat upplägg och ett tydligt tillvägagångssätt för att vi kunde ställa passande frågor till våra respondenter (Bryman, 2011). Upplägget på frågorna utgick till en början med öppna frågor för att ge respondenterna möjlighet att prata fritt. Öppna frågor bidrar till en bredare förståelse för upplevelser, kunskap och tydliga beskrivningar inom forskningsområdet. Våra centrala frågor i intervjuerna var mer förtydligande i syfte att ta reda vad som kännetecknas som vändpunkt hos den våldsutsatta kvinnan. Vi använde oss av en intervjuguide där vi delade in frågorna i olika sektioner för att säkerställa att vi håller en röd tråd.

5.3 Urval

Studien utgår från ett icke-sannolikhetsurval då information från respondenterna är betydande i studien och respondenterna inte är utvalda slumpmässigt. Vårt krav för att delta i studien utgick från ett inkluderings krav där respondenterna antingen behöver/har arbetat på en kvinnojour. Vår studie utgår från ett målinriktat urval vilket Bryman (2018) uppger är en meningsfull metod då respondenterna besitter goda kunskaper och relevanta erfarenheter för vårt studieområde. Vi valde att lägga ut ett inlägg på ett öppet forum på Facebook för att hitta frivilliga respondenter. Kravet för att vara medlem i gruppen är att ha en yrkesprofession inom socialt arbete vilket bidrar till att vår studie utgår från erfarna respondenter. Vi fick möjligheten att hålla intervjuer med erfarna respondenter från hela Sverige då gruppen är aktiv i olika kommuner.

5.4 Genomförande av intervjuer

Innan vi genomförde intervjuerna fick vi totalt 15 intresserade som ville ställa upp på en intervju. Vi hade mailkontakt med samtliga respondenter men kunde konstatera att vi enbart hade fem respondenter som vi upplevde passande för vår studie. Dessa fem respondenter är erfarna yrkesprofessionella som arbetar i kvinnojourer. Innan vi genomförde intervjuerna skickade vi ett informationsbrev via mejl till de olika kvinnojourer. Utifrån utskicket var fem professionella villiga att delta i vår studie i en intervju. Vi genomförde intervjuerna digitalt via en webbaserad videokonferenstjänst Microsoft Teams, och de pågick mellan 45–60 minuter. Anledningen till att vi valde Microsoft Teams som metod beror på att det är en användbar metod för att möjligheten inte fanns att besöka varje vistelseort för en intervju. Våra respondenter var medvetna om studiens syfte och samtliga gav ett samtycke till att spela in intervjun. Detta för att ge oss möjlighet att vidare kunna transkribera och analysera innehållet på djupet. Informationsbrevet belyser tydligt de etiska grundreglerna och respondenterna fick ta reda på att deras deltagande sker frivilligt och att de har rätt att avsluta sin medverkan utan motivering (Bryman, 2011). Intervjuerna är baserade på en intervjuguide vilket betraktas som en förhandskategorisering då frågorna är uppdelade i olika kategorier. Våra frågor kategoriserades för att se ett tydligt mönster och lättare ge oss en möjlighet att koda in olika teman. Under innehållsanalysen av innehållet kunde vi plocka ut viktiga citat och inkludera de i olika kategorier för att sedan se en helhet utifrån alla intervjuer (Jacobsen, 2012).

5.5 Datainsamling

Vår studie har även samlat in information från olika databaser från Mittuniversitetet bibliotek, Östersund. De olika databaser som nyttjats är ProQuest Social, Sociological Abstract och Primo. Att utgå från databaser grundar sig i att hitta relevanta och givande studier för att besvara vårt syfte. De ord som användes var "intimate partner violence", "battered females", "domestic abuse of women", "turning point", "leaving", "terminate" och "peer reviewed". Det är viktigt att insamlingen sker strukturerad och att artiklarna utvärderas noggrant för att hitta lämplig information. De olika artiklarna som framkom av sökningen utvärderades noggrant för att se över om litteraturen är meningsfull.

5.6 Transkribering

Vi transkriberade kontinuerligt efter varje intervju för att inte förlora känslan av upplevelser vilket Bryman (2011) lyfter som en betydelsefull metod. Vi spelade in intervjuerna för att ge oss möjlighet i efterhand att analysera innehållet. Hela intervjun transkriberades förutom respondenternas privata uppgifter och arbetsort för att bevara deras anonymitet. Transkriberingen utformades och dokumenterades på dataprogrammet Word och resulterade i 18 sidor och 11 906 ord (Rennstam & Wästerfors, 2015).

5.7 Analys av det empiriska materialet

Innehållet analyserades utförligt vilket Graneheim & Lundman (2004) beskriver sker i tre faser i en innehållsanalys. De olika faserna som vi utgick ifrån var den förberedande fasen, den organiserade fasen och presentationsfasen. Det insamlade materialet studerade vi noggrant för att ge oss en större uppfattning om vårt forskningsområde. Tillsammans samlade vi in olika fraser och meningsenheter från intervjuerna som har i syfte att besvara studiens frågeställningar.

Bryman (2011) skriver att en innehållsanalys som är kvalitativt inriktad förekommer ofta vid analys av kvalitativa dokument. Kvalitativ innehållsanalys syftar till att man söker i materialet som analyseras efter potentiella teman. Vidare beskriver Bryman (2011) kodning som en utgångspunkt för majoriteten av kvalitativa dataanalyser. Forskare bör alltid ha olika överväganden och följa särskilda steg vid förberedandet av kodning vilket etablerades från start av studiens arbete. Vid första möjlighet gjordes en kodning av den insamlade empirin eftersom kodningen användes som ett hjälpmedel vid teoriurvalet och bidrog till att öka förståelsen av data. Den första utskriften av det insamlade materialet läste vi enbart igenom, utan att anmärka eller tolka vidare. Sedan gjordes det en ytterligare genomgång av materialet där det kontinuerligt gjordes noteringar och anmärkningar med viktiga kommentarer och observationer. Exempel på detta är upprepade ord eller fel ordval som kan vara vilseledande. Genom att utmärka dessa koder kan man undersöka och finna samband för att vidare producera teoretiska idéer av det material som har samlats in. Den viktigaste punkten enligt Bryman (2011) är att forskaren måste distansera sig från kodningen för

att inte omedvetet jämföra den med analysen på grund av att studiens resultat ännu inte är färdigt tolkat. Detta var en viktig punkt som vi hade som en löpande notering för att generera en kodning som är gynnsam för arbetet.

Frågorna kategoriserades för att se ett tydligt mönster och lättare ge oss en möjlighet att koda in olika teman. Under innehållsanalysen av innehållet kunde vi plocka ut viktiga citat och inkludera de i olika kategorier för att sedan se en helhet utifrån alla intervjuer. Innehållet analyserades ett flertal gånger för att se det utifrån ett helhetsperspektiv och inte enbart ha fokus på intervjufrågorna (Jacobsen, 2012).

5.8 Tillförlighet och pålitlighet

Validitet och reliabilitet är två indikatorer som vi använde för att redogöra för kvaliteten i vår studie. Validitet innebär att identifiera det som går att mäta medan reliabilitet innebär att slutsatsen i en studie ska vara likvärdig ifall det skulle omprövas. Indikatorerna går att definiera på olika sätt beroende på om studien utgår från en kvalitativ respektive en kvantitativ metod. De fyra olika bedömningsgrunderna som vi använde för att bedöma vår studie var trovärdigheten, överbarheten, pålitligheten och att vårt innehåll är möjligt att konfirmera (Bryman, 2018).

Trovärdighet innebär att resultatet i en studie ska vara trovärdig och därför är det viktigt att respondenterna utsagor är korrekta. Vi satt båda två på intervjuerna och diskuterade respondenterna utsagor tillsammans för att se ifall vi hade fått samma uppfattning om deras information. Löpande under intervjuerna kunde vi ställa följdfrågor kopplade till respondenternas svar. Detta gjorde vi för att säkerställa att svaren respondenterna gav är korrekt uppfattade och för att öka trovärdigheten. Kvalitativ forskning inkluderar ofta empiri av en liten grupp där man eftersträvar en djup, snarare än en bred ansträngning. Enligt Bryman och Bell (2011) menar de att kvalitativa studier tillför intensiva och fullständiga redogörelser eftersom målet är att kunna uppnå överförbarhet. Vi har utgått från ett helhetsperspektiv under vår analys med respondenterna för att öka vår överförbarhet. Överförbarheten handlar om huruvida studiens resultat är applicerat i andra kontexter vilket vi har gjort genom att vår studie strävar efter djupare förståelse av

studiens analys. För att säkerställa detta utgår studien från inspelade intervjuer via programmet Microsoft Teams vilket gör det möjligt att vi kan studera innehållet på djupet. Utöver det kan vi även dubbelkolla att alla våra intervjufrågor är besvarade och att syftet med intervjun har uppnåtts. Vi använde oss av inspelade intervjuer för att ge oss möjlighet att få en djupare analys än vad som hade skett under ett fysiskt möte då det enbart sker en gång. Möjligheten att kunna hålla i ljud- och bildinspelning bidrar till att vi kunde analysera respondenternas reaktioner, tonläge, ansiktsuttryck etc. Pålitligheten i en studie går att bedöma genom att se över hur vi valt att disponera studien, detta har vi gjort genom att vi har ett tydligt tillvägagångssätt och vi har varit tydliga med att förklara för våra respondenter hur intervjun är uppbyggd. Detta är för att skapa en god tillit hos respondenterna men även våra läsare. Det är viktigt att ta hänsyn till att styrka och konfirmera innehållet i studien vilket vi har gjort genom att vi inte har påverkat resultatet genom våra individuella åsikter eller uppfattningar om forskningsområdet. Denna studie bygger på tidigare forskning och det har presenterats tydligt för att inte skapa missförstånd eller partiskhet hos läsarna. Studien har en tydlig tillförlighet vilket innebär att studien kan genomföras av andra och uppnå liknade resultat. Detta bygger även på studiens replikerbarhet vilket även stärker tillförligheten ytterligare. Studien använder sig av relevant information som bidrar till att säkerställa att vår studie har en god kvalitet. Vi har utgått från att engagera våra respondenter och deras personliga uttalanden på ett professionellt och objektivt sätt (Bryman, 2018).

5.9 Etiska överväganden

Studiens forskningsområde är ett känsligt ämne och den våldsutsatta i relationen upplever oftast att det är jobbigt att dela med sig av sina upplevelser. Vi upplevde svårigheter att komma i kontakt med utsatta kvinnor och därför utgick vi istället från att intervjua yrkesverksam personal inom området våld i nära relationer. Det är viktigt att respektera våldsutsatta kvinnors integritet och inte väcka negativa minnen eller känslor, och därav valde vi att utgå från personalens erfarenheter.

Bryman (2011) lyfter att det är viktigt att ta hänsyn till respondenterna och att ingen kommer till skada då det är oacceptabelt inom forskning. För att

undvika detta, valde vi att utgå från ett målinriktat urval och säkerställa ett samtycke för deltagande. I både forskning och processer med människor möts forskaren ofta av etiska frågor eller dilemma som kräver ett ställningsantagande (Närvänen, 1999). Det är därför betydelsefullt för oss att respektera respondenterna då informationen de delar med sig är kunskapsbildande till syftet med studien. Vi har en viktig roll då vi besitter på både kontroll och makt och därför behöver vi värna om att följa de väsentliga riktlinjerna gentemot respondenterna (Kvale & Brinkman, 2014).

Vi har utgått från de fyra forskningsetiska principer för att säkerställa att respondenterna integritet är skyddad. Detta gjorde vi genom att berätta för respondenterna om informationskravet, konfidentialitetkravet, samtyckeskravet och nyttjandekrav. De etiska principerna används för att tillförsäkra att respondenterna inte utsätts för trakasserier eller diskriminering. De utvalda respondenterna för studien har tagit del av ett informationskrav där vi tydligt har lyft upp syftet med studien och bakomliggande anledning till deras medverkan. Tydliga instruktioner om att det är frivilligt att delta i studien och att medverkan går att avsluta utan motivering. Respondenterna är medvetna om att deras deltagande sker anonymt och inga personuppgifter kommer att synas för läsarna utan enbart för oss. Informationen om deras rätt till anonymitet har säkerställt genom att konfidentialitetkravet uppfylls. Samtliga respondenter har tilldelats fingerade namn för att säkerställa deras säkerhet och bevara deras anonymitet. Det är endast vi som har rätt att gå igenom de inspelade intervjumaterialet och syftet med att analysera innehållet är enbart för att bearbeta resultatdelen och därefter ska det raderas. Detta uppfylldes genom att respondenterna fick ta del av nyttjandekravet och de är medvetna om varför vi behöver spela in materialet vilket de samtliga gav ett samtycke till. Respondenterna tillfrågades om samtycke till att spela in intervjun i samband med att intervjun påbörjades men det framgick även i informationskravet. Vi var tydliga med att dubbelkolla för att garantera att ingen kommer till skada eller skapa ett missförstånd (Vetenskapsrådet, 2002).

5.10 Arbetsfördelning

Vi valde till en början att arbeta gemensamt med att utforma inledning, syfte och frågeställning. Vidare valde vi att söka efter artiklar och annan relevant information på egna håll för att säkerställa att vi utgick från ett bredare perspektiv eftersom vi använde oss av olika sökord samt tillvägagångssätt. Vidare kunde vi tillsammans gå igenom den insamlade empiri som fanns tillgänglig samt var relevant för vårt studiesyfte för att även filtrera sökningarna och enbart ha väsentliga artiklar. Vi har tillsammans sammanställt både bakgrund och tidigare forskning men vi har delat upp kapitlet i mindre delrubriker för att även kunna skriva på varsitt håll. Analysen av empirin gjorde vi till en början på var sitt håll för att sedan diskutera tillsammans och säkerställa att informationen är rätt tolkad. Teorin som är inkluderad i studien har vi läst tillsammans för att säkerställa att inget är misstolkat eller missgivande. Vi har kontinuerligt haft god kommunikation med varandra och har hjälpts åt under respektive kapitel. Vi upplever att vi har haft ett gott samarbete och tagit hänsyn till att ibland kan man ha en dålig dag och viktigt att se arbetet som något gemensamt och stötta varandra under hela resan.

6. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras de erfarenheter och den kunskap som personal på kvinnojourer har om våldsutsatta kvinnor. Det är personalens professionella upplevelser och erfarenheter som redogör för hur våldet och uppbrottsprocessen ser ut för kvinnan som är våldsutsatt. Resultatet kommer att redovisas löpande med utdrag från intervjuerna och integreras med analysen. Respondenterna har tilldelats fingerade namn för att bibehålla deras anonymitet, namnen vi gett dem är: Sara, Evelina, Josefin, Amina och Gabriella. Kapitlet är uppdelat i tre olika avsnitt där vi börjar med att redogöra för bakomliggande faktorer som försvårar för att en kvinna ska lämna en våldsamt relation. Vidare presenterar vi hur utomstående stöd har en inverkan för den våldsutsatta kvinnan. Avslutningsvis presenterar vi de vändpunkter som personalen på kvinnojourer mött i sitt arbete med våldsutsatta kvinnor som leder till att kvinnan lämnar sin förövare.

6.1 Varför lämnar inte kvinnan sin förövare?

Samtliga respondenter beskriver att kvinnor som lever i en våldsamt relation generellt inte upplever styrka eller mod att lämna sin förövare. Våldet normaliseras och blir en del av kvinnans vardag, hon upplever inget konstigt med relationen och våldet. Våldet ökar gradvis där kvinnan upplever både fysiskt-, psykiskt-, sexuellt- eller ekonomiskt våld

Evelina förklarar normaliseringen av våldet som:

”Oftast lever dessa kvinnor med våld så pass länge att de inte längre kan förstå att det är våld längre, då det blir en del av kvinnans vardag. Våldet påverkan på henne leder till att hon oftast inte har ork eller mod kvar för att lämna honom” Evelina.

Respondent Sara förklarar normaliseringsprocessen på följande sätt:

”Normaliseringsprocessen är ju att man har tolererat väldigt mycket våld, väldigt mycket kränkningar och väldigt mycket kontroll och till slut att man ber om ursäkt för sin existens och anpassar sig till irrationella krav som mannen har. Till exempel, att jag ska vara lite snällare, snyggare, inte prata emot” Sara.

Sara och Evelina menar att kvinnor normaliserar våldet och har svårt att se sin förövare som ett problem. Det uppkommer situationer där kvinnan anpassar sig efter mannens krav för att undvika ytterligare konsekvenser och konflikter som kan grunda sig i olika former av våld. I sådana situationer hamnar kvinnan i en underordnad position, där det är mannen som styr och bestämmer över henne.

En del respondenter förklarar att kvinnan inte upplever sig själv som utsatt, det är vanligt förekommande att kvinnor hör av sig till en kvinnojour för att rådfråga om de befinner sig i en våldsamt relation. Det är vanligt förekommande att de ringer för att ställa enkla frågor om deras relation där våld förekommer. Den våldsutsatta kvinnan har oftast ingen kunskap om våldet och förstår inte sin fara. Respondenterna förklarar att kvinnojouren arbetar med att motivera de våldsutsatta kvinnorna att bygga upp sin självkänsla och stoppa våldet. Detta gör kvinnojouren genom att hjälpa den våldsutsatta kvinnan att sortera vad som är våld och inte våld för att kvinnan lättare ska förstå sin situation.

Två av studiens respondenter förklarar att det är vanligt att de våldsutsatta kvinnorna kommer i kontakt med kvinnojouren till en början enbart för att rådfråga om vad våld innebär, respondenterna förklarar det på följande sätt:

“Oftast vet man inte ens vad våld är. Är jag verkligen våldsutsatt? Måste jag ställa upp på sex när någon tvingar mig? Kan jag säga nej? Han trakasserar mig, ringer mig hundra gånger om dagen? Vad är det, är det trakasserier?” Sara.

“[...] det finns ju faktiskt kvinnor som är utsatta utan att de ens förstår att de är det. [...] “ja jag vet inte om jag är våldsutsatt för han har ju aldrig slagit mig”. Att man istället inte får gå ut med folk, [...] att man är övervakad hela tiden, det ska man inte heller behöva leva med. Men det kan vara svårt att sig ta ur därför att man inte ser det som våld direkt” Josefin.

Både respondent Sara och respondent Josefin är överens om att kvinnor oftast inte har kunskap eller uppfattat vad våld innebär. Kvinnorna ser inte allvaret i deras livssituation eftersom de har normaliserat och accepterat

våldet. Våld förekommer i olika former och det är viktigt att alla former belysas och inte endast det fysiska våldet. Respondenterna förklarar att kvinnorna inte upplever sig våldsutsatta när deras förövare utsätter dem för sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt våld. Respondenterna förklarar att detta beror på att det fysiska går att definiera genom exempelvis blåmärken på kroppen.

Respondent Josefin berättar:

”Att få hjälp med det psykiska våldet blir svårt, det är lättare med det fysiska våldet. Psykiska våldet har ju inga blåmärken, tyvärr. Det blir därför svårt att förstå att man är våldsutsatt trots dess omfattning” Josefin.

Samtliga respondenter förklarar att det psykiska våldet blir lättare att normalisera då det lättare att dölja för sin omgivning. Respondent Amina förklarar att normaliseringsprocessen kan se olika ut för samtliga kvinnor men att det gemensamma är att de får ta del av mannen manipulation som håller fast kvinnan i en våldsutsatt relation. Hon förklarar det på följande sätt:

”Det är vanligt att kvinnor kommer med bortförklaringar till mannen handlingar, oftast skyller de på att han bara har haft en dålig dag. Vissa män ber om ursäkt för sitt våldsutövande men sedan upprepar det då det oftast inte tar slut. Männens ord och bortförklaringar leder till att han manipulerar henne och kvinnan stannar kvar då hon accepterat våldet genom hans ursäkter” Amina.

Samtliga respondenter förklarar att deras förövare kommer med bortförklaringar till deras handlingar. Ett gemensamt mönster som samtliga respondenter beskriver är att förövaren har svårt att se sig själv som ett problem utan skyller enkelt ifrån sig. Detta skapar enligt respondenterna en förvirring hos den våldsutsatta kvinnan.

6.2 Betydelsen av omgivningens stöd för den våldsutsatta kvinnan?

Respondenterna förklarar att de våldsutsatta kvinnorna har svårt med att skapa relationer och tillit till andra människor samt till myndigheter. Detta grundar sig oftast i en rädsla och en dålig självkänsla då kvinnan blivit psykiskt nedbruten. Hedin (1997) beskriver att människor med ett stort socialt nätverk har lättare att bearbeta och kategorisera sina känslor och tankar.

Författaren menar att kvinnor med ett rikt socialt nätverk har det oftast gått

bättre för i livet än de med ett mindre socialt nätverk. Detta beror enligt författaren på att utomstående har möjlighet att se situationen ur ett annat perspektiv och kan därmed ge bättre stöd. Det blir svårt för de människor som har ett mindre socialt nätverk eftersom de inte har någon att vända sig till för råd eller stöttning. Författaren skriver att känslan av utanförskap ökar och bidrar till kvinnans utsatthet. Socialt nätverk bidrar till att ge trygghet och stöd åt individer.

Respondenterna förklarar att förövaren oftast begränsar och kontrollerar kvinnan vilket respondent Josefin beskriver på följande sätt:

"[...] nästan alltid startar de flesta relationer i kärlek och sen så börjar han enligt honom själv, av största omtanke, hämta henne på jobbet och tipsa henne om vilka kläder hon ska ha på sig. Tala om vilka vänner som inte är bra för henne, krympa hennes utrymme hela tiden. Han har en sån här app i telefonen så han vet var hon är så att han ska kunna komma och hjälpa henne när hon behöver honom. Det är ju alltid så han framställer det, att han gör allting för hennes skull" Josefin.

Respondent Josefin förklarar att förövaren oftast kombinerar kärlek med våld för att manipulera och skapa en förtvivlan hos den våldsutsatta kvinnan. Respondent Josefin förklarar hur mannen isolerar kvinnan från vänner och familj där han förklarar att han gör det med omtanke. Det blir svårt för kvinnan att förstå mannens sanning bakom varje handling då han förklarar att han gör det för att han bryr sig om henne och vill hennes bästa.

Respondenterna förklarar vikten av att utomstående reagerar och stöttar kvinnan att lämna sin föröväre. Den våldsutsatta kvinnan mår bättre när familj och vänner stöttar och tror på henne. Det är betydelsefullt att som utomstående våga fråga om det finns en oro att någon är utsatt, ibland krävs det att du frågar flera gånger eller att visa att du finns här för att lyssna. Familj och vänner kan stötta och hjälpa till med att sortera våldet och vart kvinnan ska vända sig för att få professionell hjälp. Kvinnan är oftast trött och svag efter våldet och det kan räcka med att någon tar henne i handen och följer med, motiverar och upplyser om att det kommer att bli bättre.

Vissa respondenter lyfter att det är viktigt med stöd från den våldsutsatta familjen både i processen till att lämna men även efter våldet. Kvinnan söker efter folk som tror på henne, litar på hennes berättelser och stöttar henne.

Respondent Josefin och Evelina förklarar att det är viktigt att utomstående litar på kvinnan berättelser.

[...] vi har erfarenhet att de säger inte bara, om han säger att han ska slå henne han kommer göra det, om han säger att han ska mörda henne, då är det 100 % säkert att han gör det, det är inte bara deras ord utan de gör det. [...] Så om en kvinna ska vända sig till någon en gång och säger att han har sagt att han ska mörda mig då ska det tas på allvar 100 %” Josefin.

“Mannens kontroll och manipulation och kan vara både dag och natt. Vissa känner bara till dagen, medan kvinnan känner till natten” Evelina.

Respondenterna förklarar att våld i nära relationer sker generellt bakom stängda dörrar på grund av att mannen har ett ansikte för utomstående och ett annat ansikte när dörrarna är stängda. Detta är en anledning till att kvinnan inte vill dela med sig av sin livssituation för sin omgivning eftersom hon upplever en risk att inte blir trodd. Några av respondenterna nämner att olika kulturella normer har en betydande roll för att kvinnan ska stanna kvar i relationen. Det finns oskrivna regler i en del kulturer vilket kanske inte är lika vanligt i den svenska kulturen, detta kan enligt respondenterna skapa problem för myndigheter och utomstående. Respondenterna förklarar att det är viktigt som myndighet att ta hänsyn till de kulturella aspekterna som kan vara aktuella för kvinnans situation. En av dessa regler som respondent Evelina förklarar är att i vissa kulturer förekommer det en oskriven regel att det som sker privat inom en familj ska enbart hållas inom familjen och inte påverka andra. Kvinnan kan uppleva att hon går emot den oskrivna regeln ifall hon skulle avslöja för utomstående om sin situation och det våld som sker i hemmet.

Världshälsoorganisationen uppmärksammar att kulturen har en viktig roll i våld i nära relationer. WHO (2010) skriver att våld mot kvinnor kan i vissa

kulturella och geografiska kontexter anses vara rättfärdiggjorda. Detta kopplas till de geografiska normer som syftar på att det är männen som har rätt att ta hand om sina kvinnor och kontrollera dem. Detta kan göras på många olika sätt, exempelvis kan det vara genom att disciplinera sina fruar, ha rätt till samlag utan kvinnans samtycke eller att kvinnan ständigt ska tillfredsställa sin man i den mån han anser det är nödvändigt. Skulle kvinnan inte leva upp till sin roll som fru kan hon riskera att disciplineras av sin man då han anser det vara nödvändigt och kvinnan accepterar våldet hennes förövare utsätter henne för enbart för att vara hålla ihop sin familj (WHO/LSHTM, 2010).

Respondent Sara förklarar hur utomstående väljer medvetet att inte lägga sig i den våldsutsatta kvinnans relation.

“Vissa familjer fryser ut kvinnorna och vill inte veta vad som försiggår. [...] Mycket våld sker ju bakom lykta dörrar och det är skamligt och kvinnan vill inte berätta om det. Men omgivningen känner till det men vill oftast inte blanda sig i, och tyvärr sker ju dödligt våld varje år, kvinnor som dör” Sara.

Hedin (1997) menar att kvinnan även kan uppleva att samhället skuldbelägger henne då hon ständigt har en oro att allmänheten ska döma henne. Kvinnan väljer istället att anpassa sig vilket Lundgren (2012) belyser som en del av normaliseringsprocessen där kvinnan anpassar sig efter mannens krav för att hon endast har kvar honom i sitt liv. Mannen blir en trygghet hos kvinnan trots de våld han utsätter henne för.

6.2 Vad är vändpunkten som får kvinnan att lämna sin förövare?

Ebaugh (1998) beskriver vändpunkten som en fas där kvinnan uppfattar verkligheten och sin situation som våldsutsatt. Vändpunkten bidrar till att kvinnan genomgår en förändring och den uppfattas som en symbolisk uppenbarelse där kvinnan inser att hon är våldsutsatt och måste lämna sin förövare. Vändpunkten kan variera mellan olika kvinnor men samtliga respondenter har varit överens om att barn har en viktig roll för att kvinnan ska välja att lämna sin förövare.

Enligt våra respondenter uppstår vändpunkten när våldet börjar drabba barnen direkt och kvinnan upplever en rädsla inför att få sina barn omhändertagna av socialtjänsten. Respondenterna beskriver vändpunkten vidare som:

"[...] att man själv känner att det här var droppen eller att man får hjälp att inse att så här det här var droppen. [...] du kommer att liksom dö eller socialtjänsten kommer att omhänderta dina barn. [...] en stor anledning till att man faktiskt lämnar sitt hem därför att man vet att så här nu riskerar jag att bli av med mina barn" Gabriella.

"När det fysiska våldet blir våldsamt eller när barnen, framför allt är när barnen blir utsatta. För den här lejoninnan hon strider för sina barn och för sin flock. Hon vill inte att barnen ska utsättas för det hon blivit utsatt för. Hon vill skydda dem. [...] Hon kan stå ut med ganska mycket själv men när barnen eller husdjuren blir utsatta då är det enough och det är då hon lämnar" Amina.

Barn kan betraktas som en vändpunkt då respondenten förklarar att barn både kan rädda kvinnan att lämna sin förövare men även vara en anledning till att kvinnan accepterar våldet. Kvinnan har en rädsla att barnet ska hamna i kläm och drabbas av att föräldrarna genomgår en skilsmässa. Eliasson (2000) menar att kvinnan tänker mycket på barnets bästa och strävar efter att ge barnet rätt till en bra barndom och växer upp i en kärnfamilj. Ekström (2018) tar även upp barn som en betydande faktor för att kvinnan lämnar sin förövare oftast är det för att kvinnan vill rädda sitt barn från att bli utsatt eller behöva bevittna våld.

Respondent Sara och Amina är överens om att barn är en viktig anledning till att kvinnan lämnar sin förövare, de berättar på följande sätt:

"Barn har fått bevittnat våld eller även blivit slagna och trakasserade och hotade och om inte annat så hotar man med att "om inte du är tyst så dödar jag din mamma. I dessa situationer agerar kvinnan, hon väljer att skapa en förändring för att hon inte accepterar att barnet blir drabbad" Sara.

"[...] fast jag är våldsutsatt så är han ändå en bra pappa liksom. Han är ändå fin med barnen och liksom såna där saker att det är och att barnen har rätt till sin

historia. Barn har rätt till sin pappa och liksom sådana där bitar det är att man av olika liksom påtryckningar och anledningar känner att man inte kan liksom ta barnen från sin pappa, men majoriteten av de fall där barn blir iblandad så lämnar kvinnan sin förövare för att skydda sig själv och sina barn” Amina.

Respondenterna förklarar att kvinnan hamnar i en svår situation då hon vill lämna sin förövare för att ge sina barn en trygghet där våld inte förekommer. Samtidigt tänker kvinnan på att förövaren är en bra pappa trots att han utsätter henne för våld. Det blir svårt för kvinnan att ta ett beslut. Respondenterna beskriver att lämna sin förövare betraktas som ett beslut som handlar om att leva eller ta sitt liv. Tanken att lämna har funnits länge hos kvinnan men att lämna tar tid och är inte enkelt. Kvinnan påverkas av mannens dubbla personligheter där han både visar sin goda och onda sida som leder till att kvinnan blir osäker på sig själv.

Respondenterna menar att han kanske kan ändras, men att med tiden inser oftast kvinnan att det sker ingen förändring utan mannen och hans våld blir enbart värre. Respondenterna förklarar det på följande sätt:

“Det är någonstans att kvinnan tappar hoppet, att hon ser och förstår att det här aldrig kommer funka, alla löften att han inte ska göra si o så, inte slå dig, plåga djuren, barnen eller så. Kvinnan ger upp och hatkärleken tar slut” Evelina.

“Många kvinnor väljer att lämna när deras liv är i fara. För många är vändpunkten när de ser att mannen bara blir värre, det eskalerar från det psykiska till det fysiska. När kvinnan ser att de kan bli mördade och deras liv är i en fara så tar kvinnan tag i en förändring för att rädda sitt liv” Josefin.

Dödligt våld är den mest extrema konsekvensen av våld i nära relationer. Motivet bakom dödligt våld är oftast att relationen antingen upphör eller att svartsjukan hos mannen tar över hans kontroll. Statistik från Brottsförebyggande rådet uppskattar att det har skett 15 fall av dödligt våld i Sverige under 2021. Det är en ökning med 2 ytterligare fall jämfört med tidigare år (NCK, 2020).

Samtliga respondenter pratar om att kvinnan en dag inser att hon måste göra en förändring och lämna sin våldsamma relation. Respondenterna beskriver det så här:

“Det är ju alltid den egna motivationen som blir avgörande och det är ju det är många som går fram och tillbaka” Gabriella.

“Det är väldigt svårt att lämna när våldet har normaliserats och det kan vara väldigt långdraget men den dagen där kvinnan bestämmer sig för kommer när det händer något som inte hänt förut. Antingen att hon blir så svårt skadad att hon behöver söka vård eller att han använder tillhyggen, då kan kvinnan agera och söka hjälp för att lämna” Amina.

“[...] att våldet blir en del av tillvaron men man kommer till en dag där det räcker, och det finns inget, det här kommer inte bli annorlunda” Josefin.

Respondenterna beskriver att kvinnan till slut inser att hon har inget att förlora med att ta steget och lämna honom. Kvinnan har varken känslor eller upplever skuld för honom, hon inser endast att situationen blir värre. Hoten blir värre, slagen blir hårdare och situationen går inte längre att hantera. Kvinnan har oftast tidigare tvivlat över sin relation och funderat på om hon ska lämna eller inte. Ebaughs (1998) menar att en längre tid präglad av tvivel möjliggör fler vägar där kvinnan inser att hon måste göra en förändring.

Respondent Evelina förklarar att det spelar ingen roll när kvinnan lämnar sin föröväre, det kan vara efter första slaget eller efter flera år.

“Vissa kan lämna redan i början, efter en, två månader men problemet är när mannen visar sin mörka sida, vissa kan slå en gång och vändpunkten är det, vissa kan säga fula ord och det blir vändpunkten och vissa blir vändpunkten efter den 10 gången. Problemet är när kvinnan kommer till vändpunkten och hon säger till honom att hon fått nog men det är då faran sker att mannen manipulerar” Evelina.

Respondenten förklarar att det skapas tvivel hos kvinnan då mannen betar sig som en dubbelnatur, han både visar ömhet men även ondska. Han manipulerar sin partner och utsätter henne konstant för psykisk misshandel. En vanligt förekommande situation är att mannen i slutet på dagen kommer med en bukett rosor för att be om ursäkt för det han har utsatt kvinnan för. Nästkommande dag fortsätter våldet och kvinnan blir återigen utsatt. Mannen kontrollerar kvinnan och växlar mellan att vara kärleksfull och att vara våldsam och hotfull. Enander (2011) förklarar att mannens växling av olika beteenden är en av anledningarna till att kvinnan stannar kvar. Mannen manipulerar kvinnan genom att skifta mellan att vara både snäll och elak mot henne. Författaren beskriver att kvinnan fokuserar på mannen goda sida och förtränger de onda för att bevara relationen.

7. Diskussion

I detta kapitel ska vi presentera studiens slutsatser där vi analyserar olika delar från resultat i relation till tidigare forskning och de utvalda teorierna. I detta kapitel kommer vi att föra diskussion om studien resultat och hur vi har besvarat studiens frågeställningar. Kapitlet fortsätter med självkritisk reflektion om studien och avslutas med förslag på vidare forskning.

7.1 Normalisering av våldet

För att förstå varför en kvinna inte lämnar vid första slaget är det viktigt att även förstå att våld i nära relationer sällan börjar med fysiskt våld. Det är oftast så att mannen börjar gradvis med att manipulera kvinnan och få henne att tro att allt han gör är för hennes skull. Det som sker över tid är att sakta men säkert börjar mannen begränsa kvinnan till den mån att han har koll på henne dygnet runt. Han börjar även visa ett annat ansikte när han blir arg och kvinnan gör allt i sin kraft för att undvika konflikter genom att anpassa sig. Efter konflikterna brukar mannen växla ansikte och be om ursäkt med gåvor. Respondenterna förklarar att mannen både visar ömhet kärlek samtidigt som han agerar hotfullt.

Våra respondenter berättar att i vissa fall av normalisering av våldet har kvinnan svårt att begripa att hon är våldsutsatt överhuvudtaget. Respondenterna förklarar att en hel del våldsutsatta kvinnor hör av sig till kvinno-

jour för att rådfråga om deras relation är våldsamt eller hälsosamt. Personalen på kvinnojour förklarar att deras arbetsuppgift blir att sortera relationen och mannens handlingar som uppfattas som våldsamma. Det är viktigt att personalen är tydliga med att förklara att kvinnan är våldsutsatt men även ge stöd och råd om hur kvinnan kan lämnas sin förövare. Respondenternas förklarar att kvinnan till en början kan ha svårt att etablera relationer och tillit till personalen och att därför det är viktigt att lyssna och tro på kvinnan historier. Enligt Lundgren (2012) beror detta på att kvinnan inte ser mannen som en förövare och därmed kan hon inte uppfatta hans handlingar som våld och se sig själv som våldsutsatt.

Våra respondenter beskriver att normaliseringen av våldet är en process som sker gradvis och våldet ökar med tiden. Processen förklaras av Lundgren (2012) varvid författaren fördjupar sig detaljerat i de olika stegen som ingår i processen där kvinnan normaliserar våldet. Författaren skriver att första steget för våldet är mannens kontroll och isolering av kvinnan. Våra respondenter beskriver detta steg att till en början är relationen fylld med kärlek och omtanke. Med tiden börjar mannen öka sin kontroll och isolerar kvinnan genom att framställa det som omtanke. Han vill visa att han är rädd om henne och därför inte vill att hon ska ut med vänner sent, att han ska ha koll på vart hon befinner sig genom digitala hjälpmedel så att han kan hjälpa henne om behovet uppstår. Resultatet av detta blir att kvinnan har svårt att separera på vad som är våld och vad som är kärlek. Slutsatserna av vår studie är att de våldsutsatta kvinnorna genomgår en normaliseringsprocess där de accepterar att männen utsätter dem för våld. (Nordborg, 2014).

7.2 Vägen ut ur en våldsam relation

Samtliga respondenter förklarar att det uppkommer en vändpunkt där kvinnan förstår att hon måste agera för att lämna sin förövare. I de flesta fallen är gemensamma barn avgörande för att den våldsutsatta kvinnan ska lämna relationen. Antingen att kvinnan vill skydda sitt barn från att bli utsatt eller oro över att socialtjänsten ska omhänderta barnet. Respondenterna förklarar att deras förövare växlar mellan två olika personligheter där kvinnan både får ta del av våld men även fina stunder tillsammans med

honom. Enanders (2011) skriver i sin artikel att mannen dubbla personlighet är ett sätt för honom att kontrollera och manipulera kvinnan att stanna kvar hos honom. En del kvinnor förklarar att vändpunkten uppstår när mannens onda sida överväger de goda sidorna. Det är svårt till en början för kvinnan att inse sin våldsutsatta situation och oftast har kvinnan redan normaliserat våldet. Kvinnorna definierar sin relation som en hatkärlek i förhållandet där kvinnan upplever skuldkänslor om hon skulle lämna vilket Holmberg & Enander (2011) beskriver som en vanlig fas under processen fram till att de lämnar. Vidare förklarar de att det är vanligt att kvinnan går tillbaka flera gånger till sin förövare, men att hon tillslut lämnar för gott.

Samtliga respondenter beskriver att barn har en viktig roll för att kvinnan ska inse sin situation och lämna sin förövare. Eliasson (200) beskriver att vändpunkten kan förknippas med att barn hamnar i fara, blir omhändertagna eller själva blir utsatta för våld kan definiera som en vändpunkt för kvinnan. I vissa fall kan även barn vara en bidragande faktor till att kvinnan stannar kvar med förövaren enbart för att barnet ska ha rätt till en pappa. Förövaren kan vara en god pappa, kompis och en kollega men kan fortfarande vara våldsam mot sin partner. Respondenterna förklarar att utomstående inte endast ska utgå från sina egna upplevelser och erfarenheter av mannen utan lyssna och tro på kvinnan. Vanligt förekommande är att kvinnan inte berättar om sin situation för familj eller vänner då hon har en rädsla för att ingen ska tro på henne. Kvinnan har ständigt en oro att myndigheter och utomstående ska döma henne. Kvinnan vill enbart ha stöttning och någon som lyssnar och ger henne råd. Respondenterna förklarar att kvinnan har svårt att prata om sina känslor då de är komplexa, hon upplever både hat och kärlek till sin förövare. Vänner och familj är ett viktigt stöd för den våldsutsatta kvinnan. Det är oftast tack vare utomstående som kvinnan lyckas fly från sin förövare.

En vanlig förekommande vändpunkt som uppstår är när kvinnans liv är i fara, att kvinnan upplever nära döden våld. Respondenterna förklarar att mannen antingen hotar henne till döds, en närstående eller hotar med att döda husdjuren. I de riskfyllda situationerna förstår kvinnan att hon är i fara och att hon måste lämna honom. Tidigare har kvinnan förväntat sig att mannen ska ändra sig och att det ska bli en förändring men hon börjar

tappa hoppet och hennes enda utväg blir att lämna. Mannens onda sidor överväger hans goda sidor och kvinnan orkar inte längre. En vändpunkt som samtliga respondenter är överens om är att kvinnorna lämnar sin förövare efter att något avvikande hänt. Han utsätter henne för något han tidigare inte gjort och kvinnan öppnar upp sina ögon och plötsligt vill hon göra en förändring vilket Holmberg och Enander (2011) förklarar som en vanlig vändpunkt. Khaw och Hardesty (2007) beskriver i sin forskning att vändpunkten kännetecknas i syfte att kvinnan vill skydda sina barn vilket kom fram som en gemensam nämnare från respondenterna. Slutsatserna visar att kvinnan lämnar sin förövare när våldet har eskalerat och kvinnan upplever att förövaren inte kommer att förändras. Tidigare har förövaren lovat kvinnan att han inte ska utsätta henne för mer våld och att han ska förändras men han fortsätter med våldet, trots alla löften. Konsekvenserna av att han växlar beteenden leder till att kvinnan normaliserar våldet som leder till att kvinnan får hopp om att en förändring ska ske och väljer därför att stanna kvar med sin förövare.

7.3 Metoddiskussion

Studien utgår från en kvalitativ metod vilket har varit passande och gynnade för studien då vi fått ta del av en mer djupgående diskussion med våra respondenter. Syftet med studien är att undersöka erfarenheter som personalen på kvinnojour har av kvinnornas vändpunkt, som gör att de lämnar sin förövare, vilket vi med hjälp av metoden kunde studera. Utifrån en kvalitativ studie är det lättare att reflektera och djupare diskutera studieområdet. Det är viktigt att se till att tillförligheten och pålitligheten är hög i en kvalitativ studie då det är avgörande för studiens kvalitet. Genom att använda sig av kvalitativ metod i form av intervjuer är det viktigt att tolka svaren rätt och säkerställa att det inte uppkommer några missförstånd mellan respondenterna. För att tillförligheten ska vara hög i en studie är det essentiellt att vara medveten om att feltolkningar kan uppstå. Intervjuerna är inspelade vilket ger en möjlighet att analysera innehållet mer djupgående och se över ifall misstolkningar eller missförstånd har uppstått. Detta går även att motverka genom att tolka de latent budskapen eller att kontinuerligt under intervjun ställa följdfrågor. Denna metod bidrar till att skapa mer

tydlighet och se till att samtliga är överens om vad som diskuteras. Pålitligheten har varit bra under studien då respondenterna har tagit del av studiens tillvägagångssätt samt att studies syfte har framgått tydligt. Efter alla genomförda intervjuer blev det tydligt att vissa av respondenterna gav mer gynnsam information än andra. Detta kan man se i studiens resultatavsnitt på så vis att vissa respondenters namn förekommer oftare än andras. Innehållsanalysen av intervjuerna gjorde att vi lättare kunde filtrera informationen från respondenterna och lättare kunna dra ut utdrag som vi upplevde var passande för denna studie.

7.4 Styrkor/svagheter med studien

Respondenterna som deltog i studien kommer från olika städer i Sverige, vilket bidrar till att studien utgår från ett bredare perspektiv. Samtliga respondenter har gemensamt att de har arbetat eller vid intervjutillfället arbetar med våldsutsatta kvinnor, men de arbetar med olika metoder. Respondenter arbetar på kvinnojour digitalt, privat eller ideellt. Detta är en av studiens styrkor då vi får ta del av olika erfarenheter, arbetsmetoder och belyser våldet utifrån ett bredare perspektiv. De flesta tidigare studier med liknade forskningsområde har byggt intervjuerna från självbiografier vilket vi upplevde riskfyllt då en studie inte får skada någon. Vi arbetar med att säkerställa att intervjuerna inte ska påminna respondenterna om känsliga och jobbiga situationer. Studien utgick istället från personal som arbetat med de våldsutsatta, dels för att se studieområdet utifrån ett annat perspektiv men även säkerställa att ingen kommer till skada. Vi har utgått från personalen individuella erfarenheter för att analysera vårt forskningsområde men även säkerställa att ingen kommer till skada.

Det kan dock också anses vara en styrka att utgå från självbiografier för att de vinkla perspektivet och se det från ett annat perspektiv som inte blir andrahandsinformation. Vi ansåg att utgå från självbiografier är en känslig målgrupp och vi kan då inte garantera att det inte skulle väcka laddade känslor hos kvinnorna. En annan anledning till att vi avstod från självbiografier är att vi inte ville orsaka en oavsiktlig skada för kvinnorna om de skulle ha deltagit i vår studie. Deras säkerhet är högt prioriterat och vi ville inte riskera det. Våld är ett känsligt och oftast jobbigt ämne att prata om.

Det finns risk att kvinnorna inte delar med sig av sanningen då de omedvetet känner skuld och skam för det de varit utsatt för.

7.5 Förslag till vidare forskning

Vi är överens om att vårt forskningsområde inte är tillräckligt forskat på då det inte finns tillräckligt med tidigare studier som belyser varför en kvinna lämnar sin förövare. Det finns flera studier om varför en kvinna inte lämnar en våldsam relation och det finns flera aspekter och vinklar på detta ämnesområde. Ytterligare ett perspektiv som kan forskas vidare på är varför män utsätter kvinnor för våld. Att ta reda på bakomliggande faktorerna och hur deras utövande av våld påverkar mannen. Något som inte uppmärksammas är vad som sker efter att en kvinna lämnar en våldsam relation, våldet tar inte slut trots att kvinnan lämnat sin förövare. Eftervåldet är benämningen på det våld som förekommer efter att kvinnan har lämnat mannen. Idag är det mer förekommande att eftervåld sker eftersom dagens digitalisering underlättar för mannen att utsätta kvinnan för våld trots att det inte sker fysiskt. Vi är båda överens om att detta är ett intressant ämne och ser fram emot i framtiden att läsa en studie som lyfter detta forskningsområde.

8. Referenser

- Askheim, O.P., & Starrin, B. (2007). *Empowerment i Teori och Praktik*. Malmö: Gleerups utbildning AB.
- Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder*. (2 uppl.). Malmö: Liber.
- Baly, A. R. (2010). Leaving abusive relationships: Constructions of self and situation by abused women. *Journal of Interpersonal Violence*, 25, 2297–2315. doi:10.1177/0886260509354885
- Brottsförebyggande rådet. (2014). *Brott i nära relationer* (Rapport 2014:8). Hämtad 2022-03-26 från: https://www.bra.se/download/18.9eaaede145606cc8651ff/1399015861/2014_8_Brott_i_nara_relationer.pdf
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2 uppl.). Malmö: Liber.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3 uppl.). Stockholm: Liber.
- Bryman, A., & Bell, E. (2011). *Business research methods*. Cambridge: Oxford University Press.
- Chang, J. C., Dado, D., Ashton, S., Hawker, L., Cluss, P. A., Buranosky, R., & Scholle, S. H. (2006). Understanding behavior change for women experiencing intimate partner violence: Mapping the ups and downs using the stages of change. *Patient Education and Counseling*, 62, 330–339.
- Denzin, K. N. (1989). Interpretive interactionism. London: SAGE Publications: Applied Social Research Methods Series. Vol. 16.
- Fuchs Ebaugh, H.R. (1988). *Becoming an ex. The process of role exit*. University of Chicago Press.
- Graneheim, U.H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, vol 24, 105-112.
- Holmberg, C. Enander, V. (2014). *Varför går hon? Om misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser*. Lund: Studentlitteratur AB
- Holmberg, C., Enander, V., & Lindgren, A. (2015). Ett litet ord betyder så mycket: Alliansregeringen, handlingsplanen och betydelseförskjutningar av begreppet mäns våld mot kvinnor. *Sociologisk Forskning*, 52(3), 257-278.
- Hydén, Margareta. (1999). The World of the Fearful: Battered Women's Narratives of Leaving Abusive Husbands. *Feminism & Psychology - FEM PSYCHOL.* 9. 449-469. 10.1177/0959353599009004012.

- Jacobsen, Dag Ingvar. (2012). *Förståelse, beskrivning och förklaring: Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete.* (2 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, A. 2005. *Narrativ teori och metod: med livsberättslese i fokus.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Khaw, L., & Hardesty, J. L. (2007). Theorizing the process of leaving: Turning points and trajectories in the stages of change. *Family Relations*, 56, 413–425.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun.* (1 uppl.). Lund: Studentlitteratur
- Kvale, S., & Brinkman, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun.* (3 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Merritt-Gray, M., & Wuest, J. (1995). Counteracting abuse and breaking free: the process of leaving revealed through women's voices. *Health care for women international*, 16(5), 399–412.
<https://doi.org/10.1080/07399339509516194>
- Nationellt centrum för kvinnofrid. (2022). *Sexuellt våld.* Hämtad 2022-04-15 från: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/sexuellt-vald/sexuellt-vald/>
- Nationellt centrum för kvinnofrid. (2020). *Ämnesguider om våld i nära relationer.* Hämtad 2022-04-15 från: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/>
- Nationellt centrum för kvinnofrid. (2022). *FN:s arbete mot våld.* Hämtad 2022-03-24 från: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/mans-vald-mot-kvinnor-ett-globalt-perspektiv/fn-s-arbete-mot-vald/>
- Nationalencyklopedin (2014). *Vändpunkt.* Hämtad 2022-06-01 från: <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/vandpunkt>
- Nordborg, G. (2014). *Mäns våld mot kvinnor.* Lund: Studentlitteratur.
- I G. Heimer, A. Björck & C. Kunosson (Red.), *Våldsutsatta kvinnor – Samhällets ansvar* (3. uppl. s. 43–72). Lund: Studentlitteratur.
- Patzel B. (2001). Women's use of resources in leaving abusive relationships: a naturalistic inquiry. *Issues in mental health nursing*, 22(8), 729–747.
<https://doi.org/10.1080/01612840152712992>
- Polisen. (2019). *Kontaktförbud.* Hämtad 2022-03-26 från: <https://polisen.se/utsatt-for-brott/hjalp-och-stod-fran-samhallet/kontaktforbud/>

Prop. 2005/06:166. *Barn som bevittnat våld*. Hämtad 2022-05-03 från [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/barn-som-bevittnat-vald GT03166](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/barn-som-bevittnat-vald-GT03166)

Prop. 2006/07:38. *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor*. Hämtad 2022-03-17 från [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/socialtjanstens-stod-till-valdsutsatta-kvinnor GU0338](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/socialtjanstens-stod-till-valdsutsatta-kvinnor-GU0338)

Reisenhofer, S., & Taft, A. (2013). Women's journey to safety – The transtheoretical model in clinical practice when working with women experiencing intimate partner violence: A scientific review and clinical guidance. *Patient Education and Counseling*, 93, 536–548.

Rennstam, J., & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. (1 uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Roks Tjejouren. (u.å.). *Eftervåld*. Hämtad 2022-04-21 från: <https://rokstjejouren.se/tjejouren-dalia/eftervald>

SFS 2001:453. *Socialtjänstlag*. (SoL). <https://juno-nj-se.proxy.ub.umu.se/b/documents/530954?subTab=karnov&tab=annotations>

Sinisalo, E., & Moser Hällén, L. (2018). *Våld i nära relation socialt arbete i forskning, teori och praktik* (s.27–52). Stockholm: Liber AB

Skatteverket. (2021). *Skyddade personuppgifter*. Hämtad 2022-03-24 från: https://skatteverket.se/privat/folkbokforing/skyddadepersonuppgifter.4.18e1b10334ebe8bc80_001711.html

Smith, M. E. (2003). Recovery from intimate partner violence: A difficult journey. *Issues in Mental Health Nursing*, 24, 543–573. doi: 10.1080/01612840390207980

Socialstyrelsen. (2020). *Våld i nära relationer*. Hämtad 2022-03-22 från: <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/vald-och-brott/vald-i-nara-relationer/>

Socialstyrelsen. (2016). *Våld - Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Hämtad 2022-03-30 från: [HYPER-LIwww.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2016-6-37.pdf](https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2016-6-37.pdf)

SOSFS 2013:1 *Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd*. Hämtad 2022-03-25 från: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20131-om-ekonomiskt-bistand/>

SOU 2015:55. *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Hämtad 2022-03-25 från <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2015/06/sou-2015-55/>

UNICEF Sverige. (2018). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. <https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnkonventionen>

Uppsala universitet. (U.Å). *Nationellt centrum för kvinnofrid*. Hämtad 2022-04-20 från: <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/dodligt-vald/>

Roks. *Vad är en kvinnojour?* Hämtad 2022-03-26 från:

<https://www.roks.se/kontakta-en-jour/vad-ar-en-kvinnojour>

Van Lawick, J. (2013). *Våld i nära relationer*. (1. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

WHO/LSHTM (2010). Preventing intimate partner and sexual violence against women: taking action and generating evidence. *Genève: World Health Organization*.

Widding Hedin, Lena. (1997) *Det kan hända vilken kvinna som helst – En handbok om bemötandet av kvinnor som blivit utsatta för misshandel och sexuella övergrepp*. Stockholm: Anamma böcker.

Wood, Julia. (2001). The Normalization of Violence in Heterosexual Romantic Relationships: Women's Narratives of Love and Violence. *Journal of Social and Personal Relationships*. 18. 239-261. 10.1177/0265407501182005.

World Health Organization. (2013). *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*. Hämtad 2022-04-18 från https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf;jsessionid=FE26E7A480C29008B4B8593CFBF3DCD5?sequence=1

9. Bilagor

9.1 Informationsbrev

Intervju om vändpunkten som leder till att våldsutsatta kvinnor lämnar sin förövare.

Hej!

Vi är två studenter som studerar socionomprogrammet på Mittuniversitetet, Östersund. Vi ska nu påbörja vårt examenarbete på kandidatnivå där vi undersöker kvinnors vändpunkt till att ta sig ur en våldsamt relation. Tidigare studier har sitt fokus på att ta reda på varför en kvinna stannar kvar med sin förövare. Vi vill vända på resonemanget och ta reda på varför en kvinna lämnar sin förövare. Fokuset i vår studie är att ta reda på uppbrottsprocessen och hur det påverkar kvinnan i efterhand. Vi har valt att ta kontakt med yrkesverksamma inom området som har möjlighet att återberätta och dela med sig av kvinnors erfarenheter av en våldsamt relation.

Vi vill därför gärna intervjua dig på kvinnojouren för att ta del av dina erfarenheter av detta område. Intervjun är frivillig och deltagandet har rätt att avslutas utan motivering. Intervjuerna sker digitalt via applikationen Google Meet och vi räknar med att det pågår mellan 45–60 minuter. En meet länk tilldelas på mejl dagen innan intervjun. Vid frågor hänvisar vi dig att kontakta oss. Din medverkan sker självklart anonymt och inspelningen raderas efter att vi har gjort en analys av innehållet och bibehållet ett godkänt arbete.

Examenarbetet kommer att finnas tillgänglig för allmänheten på DiVA portal men er medverkan kommer synas anonymt.

Vi ser fram emot att få höra från er!

Vid funderingar eller frågor kan du kontakta oss på:

Tanja Abbas

Taab1900@student.miun.se

Zahra Ali

Zaal1901@student.muin.se

Vid institutionella eller vetenskapliga frågor om examensarbetet kontakta gärna vår handledare: sabine.gruber@miun.se.

Med vänlig hälsning,

Tanja Abbas och Zahra Ali

Institutionen för psykologi och socialt arbete
Mittuniversitetet Östersund

9.2 Intervjuguide

Syftet med studien är att ta reda på personalen på kvinnojourers erfarenheter om vändpunkten hos kvinnan som lämnar sin förövare.

Inledande frågor

1. Kan du berätta lite om dig själv och vad du har för utbildning?
2. Skulle du kunna tala lite om kvinnojouren och hur länge du har arbetat där?
3. Vad är det mest förekommande våldet bland kvinnorna som vänder sig till er? Exempelvis fysiskt, psykiskt, ekonomiskt och sexuellt våld.
4. Vad för hjälp erbjuder ni?
5. Hur arbetar ni, metoder, berätta gärna? På vilket sätt stöttar ni kvinnorna som vill ta sig ut en våldsutsatt relation?

Djupare frågor

1. Enligt din erfarenhet, vad krävs för att en kvinna ska lämna en våldsam relation? Berätta och ge exempel.
2. Finns det något som kan vara avgörande för att en kvinna ska kunna lämna och påbörja uppbrottsprocessen och vad kan det vara i så fall? Berätta, ge exempel .
3. Räcker det med att kvinnan lämnar 1 gång, eller hur ser det ut?
4. Finns det något som underlättar för en kvinna att lämna sin förövare? Berätta och ge exempel.
5. Ibland talar man om en normaliseringsprocess, vad har du sett av det i ditt arbete med våldsutsatta kvinnor? Vilka uttryck kan den ta sig? Berätta, ge exempel.
6. Vilket stöd behöver kvinnor för att kunna lämna en våldsam relation? Vilken form av stöd och från vem, från kvinnojouren, socialtjänsten, sjukvården, vänner, familj etc.?
7. Finns det några särskilda vändpunkter ni har sett upprepat i ett typ av mönster bland de kvinnor som söker sig till er?

Avslutande frågor:

1. Finns det något viktigt du vill dela med dig av som du anser att vi inte har tagit upp?
2. Får vi kontakta dig vid ett senare skede utfall vi behöver ställa ytterligare frågor?